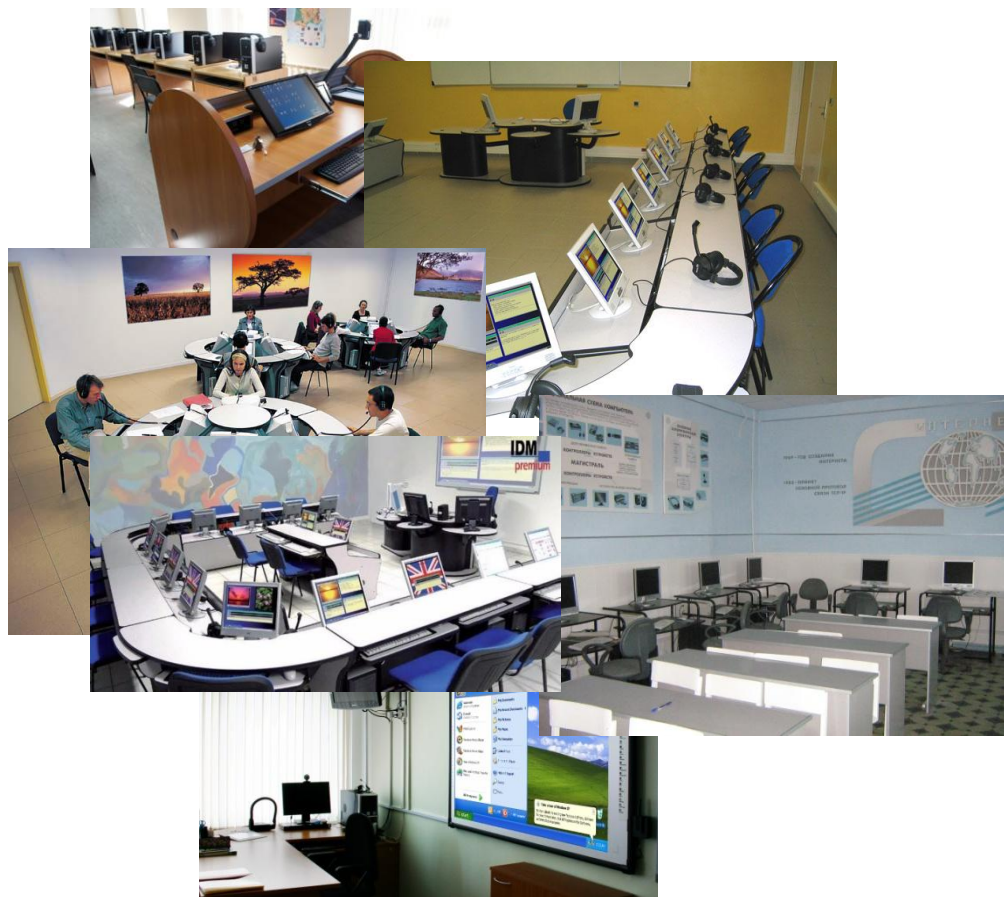

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ РОЗРОБЛЕНОЇ БАЗИ ДАНИХ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ НАСЕЛЕННЯ ДО ДІЙ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Розробники:

І.О. Васильєв, кандидат юридичних наук, заступник начальника відділу методичного керівництва та організації навчання науково-методичного центру мережі освітніх установ цивільного захисту ІДУЦЗ;

С.П. Потеряйко, кандидат військових наук, доцент, старший науковий співробітник наукового відділу ІДУЦЗ;

Н.М. Романюк, науковий співробітник науково-дослідного відділу з проблем навчання населення та освітніх інноваційних технологій науково-методичного центру мережі освітніх установ цивільного захисту ІДУЦЗ.

Рецензент:

В.М. Михайлов, кандидат наук державного управління, начальник науково-методичного центру мережі освітніх установ цивільного захисту ІДУЦЗ.

Методичні рекомендації щодо впровадження розробленої бази даних інформаційного забезпечення системи підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях розроблені з метою надання навчально-методичної і практичної допомоги викладачам навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності.

Матеріал, викладений у Рекомендаціях, призначений для використання працівниками навчально-методичних центрів, педагогічними та науково-педагогічним працівникам інших навчальних закладів освіти під час підготовки і проведення занять з питань цивільного захисту, а також для керівників суб'єктів господарювання при впровадженні на об'єктах заходів цивільного захисту.

*Методичні рекомендації розглянуті та схвалені
на засіданні Вченої ради ІДУЦЗ 27 березня 2017 року*

ЗМІСТ

I. ВСТУП.....	4
II. Використання матеріалів бази даних інформаційних ресурсів та його наповнення	5
III. Інтерактивні методи навчання	9
IV. Створення тематичних фільмів	14
V. Підготовка відеолекцій та інших навчальних матеріалів	20
VI. Ескізне проектування та монтаж відеоматеріалів	25
VII. Інформаційно-довідкові відеокуточки цивільного захисту	28
VIII. Впровадження кабінетів інтерактивної форм навчання	32
IX. Захист прав інтелектуальної власності	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	34
ДОДАТОК (диск з програмою та відеороликами)	36

I. ВСТУП

В сучасних умовах концепція модернізації освіти полягає у формуванні універсальних знань та вдосконаленні досвіду самостійної роботи. Державні освітні стандарти професійної освіти припускають зміщення акцентів на сам процес пізнання, ефективність якого залежить від пізнавальної активності слухачів. У зв'язку з цим висувуються досить високі вимоги до якості навчання, методики проведення лекційних та практичних занять, організації самостійної роботи, а також проведення поточного та підсумкового контролю знань.

При цьому компетентність викладача, як суб'єкта управління індивідуальними освітніми процесами, повинна характеризуватися готовністю до виконання професійних функцій, бути гармонійною єдністю ціннісних установок та базою психолого-педагогічної підготовки. У першу чергу, рівень професійної компетентності педагога повинна обумовлюватися педагогічною майстерністю, яка у сучасних умовах неможлива без використання інтерактивних методів навчання, у тому числі інформатизації.

Системні зміни у політичному та соціально-економічному житті сучасної України ведуть до наростаючих темпів інформатизації суспільства, розширення з одного боку спектру інформаційних послуг, з іншого — інформаційних потреб населення. Як показує досвід інших країн, інформатизація сприяє забезпеченню національних інтересів, поліпшенню керованості економікою, розвитку наукоємних виробництв та високих технологій, зростанню продуктивності праці, вдосконаленню соціально-економічних відносин, збагаченню духовного життя та подальшій демократизації суспільства.

Застосування аудіовізуальних освітніх технологій передбачає розроблення і створення баз даних відповідних навчальних матеріалів та навчальних комплексів, які забезпечують приймання, оброблення, збереження і відтворення необхідної аудіовізуальної інформації. В Інституті державного управління у сфері цивільного захисту активно впроваджуються в практику навчання системи, які об'єднують можливості комп'ютерної та іншої техніки з науковими розробками для потреб навчання.

Одним із таких досліджень є створення бази даних інформаційних ресурсів системи підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях, яка була розроблена впродовж 2016-17 років науковцями ІДУЦЗ.

Основними завданнями розробленої бази даних навчальних відеоматеріалів системи навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях є: вдосконалення механізму організації навчального процесу, підвищення рівня і якості підготовки слухачів, створення системи управління базою даних (СУБД), що забезпечує індивідуальний підхід у вирішенні завдань, підвищення ефективності та обґрунтованості виконання навчальних програм.

Необхідною умовою функціонування навчальних інформаційних систем є створення електронних сховищ, де зберігається значний обсяг інформації, що зумовлено переходом від аналогових методів представлення і оброблення сигналів до цифрових.

Так, створення електронного диску в локальній мережі Інституту державного управління у сфері цивільного захисту уможливило поєднання звукової, текстової інформації, різноманітного ілюстративного матеріалу, їх перетворення, організацію роботи слухачів у діалоговому режимі.

Використання електронного диска, порівняно з іншими аудіовізуальними технологіями навчання, значною мірою сприяє досягненню вищого рівня освоєння слухачами навчального матеріалу шляхом забезпечення вільного доступу до інформації.

Також важливою умовою функціонування і використання баз даних є система узгодженої інформаційної взаємодії, що дозволяє об'єднати існуючий обсяг інформації в органах цивільного захисту, створення СУБД навчальних відеоматеріалів для супроводу роботи педагогічних працівників навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту принципово неможливе без використання сучасних комп'ютерних і телекомунікаційних засобів, а також WEB-технологій, що дозволяють створити єдину СУБД для взаємодії педагога та інформаційного працівника.

Створення системи управління базами даних дозволяє скоротити витрати на введення даних і супроводження бази даних, експлуатованої структурними підрозділами, за рахунок зниження відсотка повторення інформації. Істотна економія може бути досягнута також за рахунок реалізації інформаційної системи на основі мережевих технологій, які зводять до мінімуму витрати на супровід системи та оновлення бази даних на робочих місцях користувачів.

В основу побудови перспективної СУБД, що містить навчальні відеоматеріали з проблем навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, пропонується покласти спеціальне кодування числовими та буквеними символами, а також розподіл об'єктів бази даних за тематичними підрозділами, що загалом відповідають основним заходам цивільного захисту.

II. ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ БАЗИ ДАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ТА ЙОГО НАПОВНЕННЯ

Умовою функціонування навчальних інформаційних систем є створення електронних сховищ, де зберігається значний обсяг інформації, що зумовлено переходом від аналогових методів представлення і оброблення сигналів до цифрових.

Так, створення електронного диску в локальній мережі Інституту державного управління у сфері цивільного захисту уможливило поєднання звукової, текстової інформації, різноманітного ілюстративного матеріалу, їх перетворення, організацію роботи слухачів в інтерактивному (діалоговому) режимі.

Використання електронного диска, порівняно з іншими аудіовізуальними технологіями навчання, значною мірою сприятиме досягненню вищого рівня освоєння слухачами навчального матеріалу шляхом забезпечення вільного доступу до інформації.

Створення системи управління базами даних дозволяє скоротити витрати на введення даних і супроводження бази даних, експлуатованої структурними підрозділами, за рахунок зниження відсотка повторення інформації.

Істотна економія може бути досягнута також за рахунок реалізації інформаційної системи на основі мережевих технологій, які зводять до мінімуму витрати на супровід системи та оновлення бази даних на робочих місцях користувачів.

В основу побудови перспективної бази, що містить навчальні відеоматеріали з проблем навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, пропонується покласти спеціальне кодування числовими та буквеними символами, а також розподіл об'єктів бази даних за тематичними підрозділами, що загалом відповідають основним заходам цивільного захисту.

Класифікація і кодування зазначених об'єктів навчальної інформації передбачає рішення цілого ряду завдань, починаючи від регламентації джерел інформації, необхідної для забезпечення її однозначності і закінчуючи проведенням комплексу організаційно-технічних заходів щодо забезпечення збору, введення, коригування та захисту від несанкціонованого доступу до інформації.

Авторським колективом у процесі розробки бази даних зібрано, переглянуто та змонтовано понад тисячі різноманітних відеороликів та фільмів присвячених пожежам, аваріям, катастрофам, а також діям служб щодо їх ліквідації.

Ролики ми отримали від: навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту, Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту, ЦГЗ ДСНС України, редакцій наших журналів, а також за допомогою Інтернету.

Всього було відібрано 295 відео матеріалів, які остаточно увійшли у зазначену Базу.

Кожному відеоролику, у залежності від забарвлення, присвоєно умовний номер, що дозволяє швидко їх знаходити.

Наприклад: пожежі йдуть під грифом 1, аварії - 2, катастрофи – 3.

Другий індекс це напрямок: 1 – навчання, 2 - реальні події.

Наступний індекс: 1 – дії в Україні, 2 - Європі, 3 - країнах СНД.

Є ще ряд додаткових індексів.

Таким чином, без використання будь якої складної програми та перегляду всього масиву можливо за декілька хвилин, набравши індекс, отримати необхідне відео для підготовки лекції.

Алгоритм:

1. Відкриваємо на робочому столі покажчик “Комп’ютер”.
2. Відкриваємо розділ “Мережа”.
3. Відкриваємо папку “ІДУ”.
4. Відкриваємо папку “Server1”.
5. Відкриваємо папку “Відео TV”.
6. Відкриваємо папку “База”.
7. В папці знаходяться папки:

Папка 1 “Заходи з евакуації” (ролики з евакуації).

Папка 2 “Медичний захист” (фільми Індія, Пакистан).

Папка 3 “БЖД” (знаходиться відеоролик з безпеки життєдіяльності).

Папка 4 “Навчання”, в цій папці знаходиться 4 папки:

a - Навчання в дитячих садках;

b - Навчання в школах;

c - Навчання КШН;

d - Навчання населення.

5. Папка “Пожежа”. В цій папці знаходяться папки:

a Пожежа автомобіля;

b Пожежа в спорудах;

c Пожежа на залізниці;

d Пожежа в житлових будинках

e Пожежі в природних екосистемах;

f Пожежі на підприємствах.

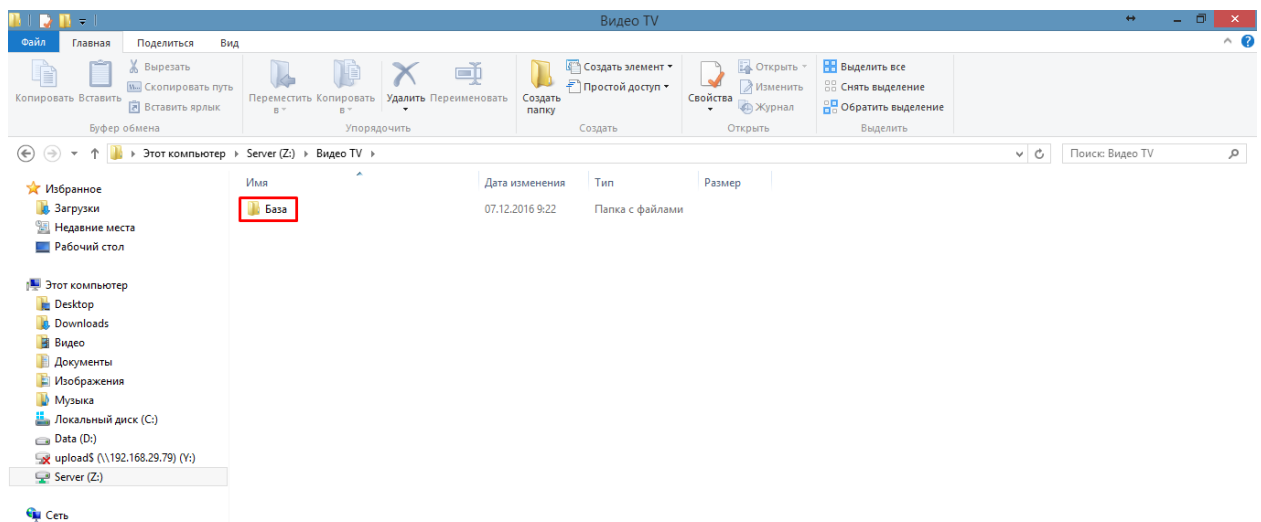
Папка 6 “Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи” (у паці знаходяться ролики про поводження з вибухо- пожежо- небезпечними предметами).

Папка 7 “Ліквідація надзвичайних ситуацій”.

Папка 8 “Презентація” (в папці знаходяться ролики про підрозділи ДСНС України).

Папка 9 “Інформування та оповіщення” .

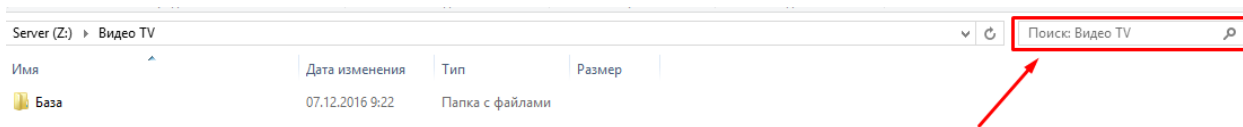
Папка 10 “Інженерний захист”.

Для організації пошуку слід відкрити папку Мій комп'ютер, потім потрібний диск або папку і виконати пошук файлів і папок за ознаками в Windows командою Пуск, Пошук (Знайти) або викликати вікно пошуку клавішею F3.

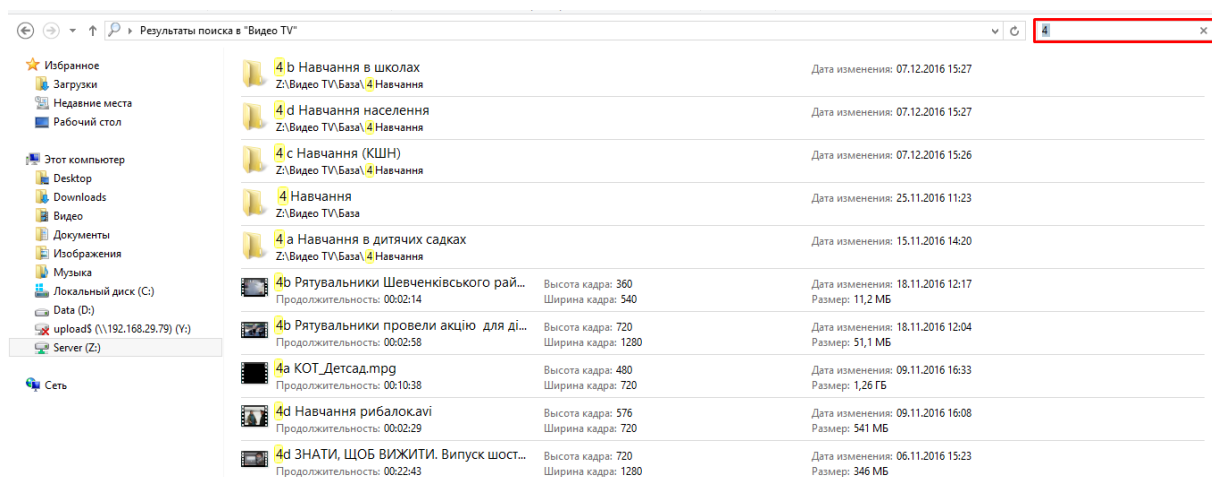
В нашому випадку для пошуку необхідних відеоматеріалів в базі необхідно спочатку відкрити папку БАЗА на Вашому компютері, як це зображено на малюнку.

Потім в Полі пошуку, як зображено на наступному малюнку вводимо критерії пошуку.

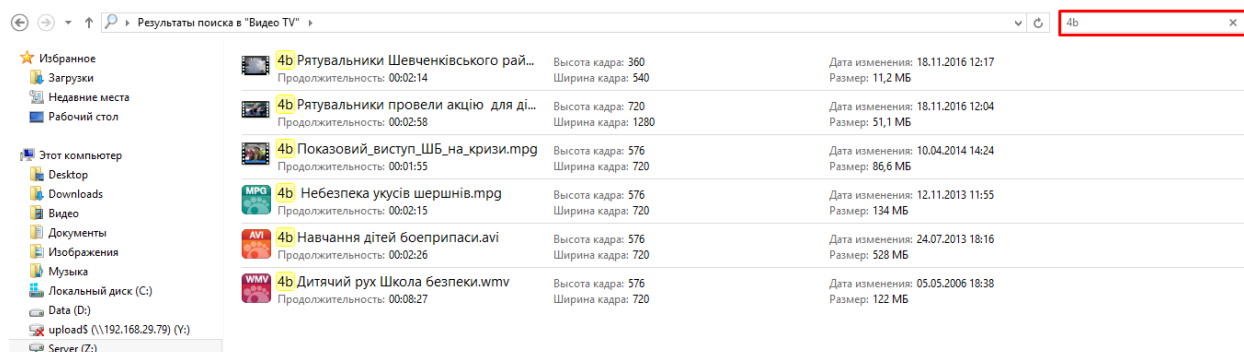

Розшифрування критерії пошуку додається окремо.

Для прикладу в полі Пошуку вводимо критерій “4”, що дасть змогу знайти всі відеоматеріали, що пов'язані з навчанням

Для прикладу в полі Пошуку вводимо критерій “4b”, що дасть змогу знайти всі відеоматеріали, що пов'язані з навчанням

III. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Інформатизація

Сучасне суспільство нерозривно пов'язане з процесом інформатизації. Відбувається повсюдне впровадження інформаційних технологій. Одним із пріоритетних напрямків процесу інформатизації сучасного суспільства є інформатизація освіти, тобто впровадження засобів нових інформаційних технологій в систему освіти. Інформаційна технологія - це сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, об'єктивних в технологічний ланцюжок, що забезпечує збір, обробку, зберігання, поширення і відображення інформації з метою зниження трудомісткості процесів використання інформаційного ресурсу, а так само підвищення їх надійності та оперативності.

Інформатизації зачепила всі сфери життя суспільства. Пріоритетне значення має використання інформаційних і телекомунікаційних технологій в сфері освіти.

Для виведення освіти на якісно новий рівень потрібно збільшити ефективність праці викладачів за допомогою інформаційних технологій.

Кожен викладач при проведенні занять велику увагу приділяє вибору різних прийомів, форм і засобів подачі матеріалу.

Комунікація

У традиційній організації навчального процесу у якості способу передачі інформації, як правило, використовується одностороння форма комунікації, суть якої полягає у трансляції викладачем лекційного матеріалу. Зазначена форма характерна не тільки для лекцій, а й для більшості практичних і семінарських занять - відмінність якої є лише у тому, що не викладач, а слухач транслює окремі фрагменти тем, які вивчаються.

Сьогодні зазначена система викладання не повною мірою відповідає сучасним вимогам комплексного підходу (компетентності) до навчального процесу.

Принципово іншою формою є багатостороння комунікація, що дає можливість привнести в освітній процес знання, а також досвід, який вже мають учні. Така форма допоможе слухачам:

краще сприйняти та засвоїти матеріал;

удосконалити свої професійні навички;

наблизитися до предмету через власний досвід;

включитися у систему обговорення проблемних питань;

висловити власну думку, навіть якщо вона не збігається з точкою зору викладача або не відповідає чинному нормативно-правовому законодавству.

Ця форма особливо важлива при проведенні занять з групами функціонального навчання у сфері цивільного захисту, слухачі яких мають багатий досвід практичної роботи на об'єктах господарювання.

Також окреслена організація навчального процесу автоматично передбачає широке використання активних та інтерактивних методів

проведення занять, у тому числі запровадження комп'ютерних симуляцій, ділових та рольових ігор, розв'язання конкретних ситуацій, проведення психологічних та інші тренінгів у поєднанні з позакласною роботою безпосередньо на об'єктах господарювання.

Відеоматеріали

Навчальне відео - один з кращих способів підвищити кваліфікацію персоналу, підготувати стажистів, які перебувають на випробувальному терміні, викладачів, які не вникли в освітню систему, до повноцінної роботи. Ефективність підготовки з використанням навчальних фільмів не піддається сумніву: цей різновид навчальної продукції здатний найбільш оперативно і дієво донести до співробітників інформацію, навички, необхідні для успішної роботи.

В даний час освітня система зазнає суттєвих змін. Очевидно, що це обумовлено технічним прогресом, а також швидким розвитком інформаційних технологій. Для отримання високих результатів у навчальному процесі необхідно використання сучасних методів і форм навчання. Одним з таких методів є навчальне відео. Перевага використання наочних засобів в процесі навчальної діяльності доведено давно.

Створення навчального відео вимагає відповідних знань. Специфіка даної роботи полягає в тому, що фахівцеві необхідно володіти не тільки знаннями в області комп'ютерних технологій, але також і спеціалізованими знаннями в області предмета, для якого навчальний ролик створюється, а також психологічними знаннями для гарантії його ефективності.

Освітнє відео має низку переваг, серед яких головним, мабуть, є його потужний мотивуючий компонент у навчальній діяльності. Слухачі завжди з величезним інтересом дивляться навчальне відео, що, безумовно, впливає на досягнення успіху в освітньому процесі.

Створення навчального відео і його застосування для підготовки персоналу широко поширене в європейських і американських компаніях, менеджмент яких давно зрозумів доцільність даного методу. В останні роки використання навчальних відеоматеріалів набуває популярності і в нашій країні.

Особливий інтерес до навчального відео проявляють великі, розгалужені компанії, і це цілком зрозуміло. При наявності значної кількості територіальних курсів, навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту набагато простіше, швидше і економічніше створити навчальне відео і розіслати фільм за всіма необхідними адресами.

Таким чином, популярність використання навчального відео зростає кожного дня. І, безумовно, уваги і похвали заслуговують викладачі, які застосовують дану форму навчання на своїх заняттях і тим самим сприяють набуттю навичок та обізнаності у сфері цивільного захисту у своїх підопічних.

Відеозапис на сьогоднішній день є однією з найбільш поширених технічних засобів навчання. У всесвітній мережі Інтернет кожному користувачеві доступна велика бібліотека відеоматеріалів, де будь-яка людина

може з легкістю завантажити відео собі на комп'ютер, ноутбук або на флеш-накопичувач.

Як же правильно використовувати відеоматеріал, щоб досягти найбільш високих результатів навчання? Якщо викладач прийняв рішення, що в структуру уроку повинен бути включений перегляд відеофрагменту, то відповідно до цього повинен будуватися план проведення заняття.

Успішна підготовка і організація - ось ключ успіху при організації даного уроку. Тому необхідно затратити відносна кількість часу, щоб заняття відрізнялося якісними і глибокими матеріалами, хорошим засвоєнням одержуваної інформації, а також значною економією навчального часу в цілому. Приготування до заняття, на якому буде продемонстровано відеофрагмент, складається з наступних аспектів. Вибір правильного відеоматеріалу - один з найістотніших пунктів підготовки. Необхідно, попередньо, переглянути обраний фільм не менше одного разу. Попередній перегляд дозволить визначити правильне використання і обмежити тривалість демонстрації всього фільму або окремих епізодів.

Все це допомагає розробити методіку найбільш доцільного використання відеоматеріалу для вирішення поставлених навчальних і виховних завдань. Вибір відеоматеріалу повинен виходити з професійної складової. Після попередніх переглядів викладач повинен визначити цілі і методи використання відеоматеріалу на уроці: для передачі нового матеріалу або для поглиблення або закріплення раніше отриманих знань; визначити час трансляції фільму на уроці: на початку, середині або наприкінці; провести вибір, як показувати фільм: повністю, або з перервами; зробити акцент на моментах показу, які потребують коментарів; підготувати, які питання треба задати по закінченню демонстрації.

Навчальні кінофільми

Відеокартинка завжди захоплювала увагу глядачів. Тому й не дивно, що відео в формі демонстрації різних кінофільмів зараз часто використовується в процесі навчання. На відміну від телемовлення, де ми залежні від програми телепередач, складеної заздалегідь і не нами, відео на цифрових носіях інформації дозволяє вчителю самостійно визначати об'єкт перегляду, тобто потрібний нам фільм, або його фрагмент.

Навчальний матеріал, представлений у вигляді фільмів, засвоюється набагато краще, ніж переказаний викладачем. Тут справа, з одного боку, в кропіткій попередньої підготовки знімаються уроків, з іншого - в наочності самих мультимедійних матеріалів. В основі ідеї створення навчальних відео фільмів лежить анімаційне, динамічне оформлення, що вивчається на заняттях матеріалу, коли викладачеві важко обмежитися традиційними методами передачі знань навчається.

Використання кінофільмів в освіті може відбуватися двома шляхами: створення комплексних навчальних фільмів і коротких фрагментів.

Кінофрагменти обмежуються демонстрацією того, що стосується певного питання теми, розраховані на кілька хвилин і будуються на принципах:

ущільнення, специфічності, важливості, відповідності віковим і психологічним особливостям учнів, візуального пріоритету, образного контексту, поєднання з іншими засобами навчання.

Короткометражний фільм - ефективний засіб активізації пізнавальної діяльності слухачів. Він допомагає не тільки розвитку навчальних навичок, а також сприяє культурному збагаченню слухачів. Психологічні особливості впливу навчальних відеофільмів на слухачів (здатність керувати увагою кожного з них і аудиторією в цілому, впливати на обсяг довгострокової пам'яті і міцність запам'ятовування, емоційно впливати на слухачів і підвищувати мотивацію навчання) сприяють інтенсифікації навчального процесу і створюють сприятливі умови для формування комунікативної (соціокультурної) компетенції. Специфіка відео полягає в тому, що воно дає можливість поєднати зорові і звукові образи в типових обставинах. Таким чином, впровадження нової технології дозволяє отримати результати на різних рівнях: від знань, умінь і навичок до розвинених навчально-пізнавальних, творчих якостей особистості.

Ознайомлення слухачів з новими документальними та художніми фільмами дає можливість зробити заняття цікавими, більш насиченими і продуктивнішими. Демонстрація відеоматеріалів викликає інтерес слухачів, в процесі їх перегляду виникає досить стійка мимовільна увага, що обумовлено яскравістю, динамічністю, розмірами, контрастністю зображення, звуковим супроводом і т. Саме цим пояснюється міцне запам'ятовування слухачами окремих, яскравих, емоційно насичених кадрів. Утворюються передумови для формування чітких уявлень, свідомого і глибокого засвоєння знань.

Основними критеріями відбору є відповідність кінофільму тематиці навчальної програми (наприклад його наукова достовірність, виховна цінність, а також здатність впливати на зацікавленість слухачів). Науково-популярні фільми, які використовуються повинні бути розподілені за темами, для кожного заняття потрібно вибирати окремі фрагменти, які не повинні заважати викладачу і слухачам у процесі проведення заняття.

Кожен документальний фільм створений автором, який має власний погляд на ту чи іншу подію, тому вчителю потрібно чітко відбирати відеоматеріал так щоб слухач міг самостійно робити висновки. Більшість документальних фільмів побудовані на архівних матеріалах, інтерв'ю сучасників та учасників подій і можуть розглядатися як відеоматеріал для формування дослідницьких навичок. Однак, супроводжуючи ці фільми коректні, вивірені коментарі містять, як правило, готові оцінюючі твердження і висновки, які не дозволяють слухачам, повністю побудувати власні висновки і виступити в якості самостійних дослідників минулого.

Використання аудіовізуальних засобів є необхідною ланкою в роботі творчого викладача тому, що арсенал їх дидактичних можливостей дуже великий. Це: різноманітність форм представлення інформації; різноманітність навчальних завдань; забезпечення зворотного зв'язку, широкі можливості діалогізації навчального процесу; індивідуалізація процесу навчання,

розширення поля самостійності; широке застосування ігрових прийомів; активізація навчальної роботи слухачів, посилення їх ролі як суб'єкта навчальної діяльності; посилення мотивації навчання.

Оптимальний хронометраж відеоматеріалів на занятті тривалістю 40-45 хвилин повинен складати 10-15 хвилин. Для занять різних типів доцільно використовувати різні види відеоматеріалу: відео-пояснення (розповідь), відеоілюстрації, відео-підтвердження, відео-тест і ін. Для кожного конкретного заняття викладач повинен ретельно відібрати той відеоматеріал, який відповідає меті, плану і структурі заняття. Відібраний навчальний відеоматеріал обов'язково повинен бути розділений на невеликі фрагменти (кадри), які розташовані в логічній послідовності. Крім нової навчальної інформації, кожен відеофрагмент має також завдання, яке необхідно виконати після отримання інформації.

Умови використання кінофільмів і кінофрагментів в навчальному процесі, повинні поширюватися і на відбір фільмів мультимедійної презентації: повнометражні кінофільми доцільно показувати на початку вивчення навчальної теми - для ознайомлення з її змістом, і в кінці - для її узагальнення; важливе значення для сприйняття і засвоєння інформації, що подається у фільмі, має вступне слово викладача перед початком його демонстрації і співбесіду після перегляду фільму; в більшості випадків під час показу німих кінофільмів доречно коментар викладача, який має можливість надати додаткову інформацію по темі фільму, актуалізувати його окремі елементи; кінофрагменти присвячений аналізу конкретних питань повинен бути коротким (1-3 хв.), а його показ виступає як ілюстрація; якщо кінофрагменти носить загальний характер, тривалість його не повинна перевищувати 3-5 хвилин і демонструвати фрагмент слід на початку заняття, після пояснення теми; тривалість кінофрагменти, що містить складну інформацію повинна тривати 7-8 хвилин, а після його демонстрації необхідна пауза для запису учнями інформації та коментарів вчителя; тривалість кінофрагменти призначеного для підведення підсумків вивчення теми, не повинна перевищувати 10 хвилин; загальна тривалість демонстрації кінофільму на уроці не повинна перевищувати 30 хвилин.

Відеолекція

Одним з видів відео заняття є відео лекція. Відео лекція являє собою запис лекції одного з досліджуваних курсів, теоретичного або практичного заняття. Відео лекції характеризуються інформаційною насиченістю, сильним емоційним впливом на аудиторію, темпом, пред'явлення інформації з екрану, управлінням процесу сприйняття, цілісністю і закінченістю. В основі ідеї створення відео лекцій лежить єдина концепція, що визначає послідовність основних структурних елементів лекції. Використання технології відео заняття - це проведення реформи освіти, так як сучасне навчання - це навчання на основі інформаційних, комунікаційних технологій і технологій дистанційного навчання.

IV. СТВОРЕННЯ ТЕМАТИЧНИХ ФІЛЬМІВ

Створення документальної стрічки вимагає певних знань та чималих зусиль, проте зйомки фільму нададуть шанс не тільки розважити та захопити аудиторію, а також якісно та інформативно просвітити її.

Загальні рекомендації.

Традиційно створення стрічки необхідно починати зі складання докладного плану та схеми. Це дуже зручно для управління будь-яким проектом, а також дасть уявлення про загальний сюжет фільму з усіма елементами історії. Також наявність заздалегідь підготовленого плану надасть можливість у повсякденному режимі провести необхідні практичні заходи, уникнути виробничі конфлікти, укластися у кошторис тощо.

Для цього План зйомки повинен включати в себе перелік всіх знімальних заходів, місць зйомок, реквізит, порядок та алгоритм поїздок, систему отримання дозволів, розрахунки кошторисів, витратних матеріалів, список людей, у яких будуть братися інтерв'ю, організацію і порядок контактів зі сторонніми організаціями.

Відстежуючи події кожного дня, більше шансів залишатися в потрібному руслі та відповідати встановленому графіку тому керівнику (режисеру) стрічки крім Плану бажано вести щоденник у який включати помилки та несподівані сюрпризи, з якими зіткнулася група у ході роботи.

Також Планом необхідно передбачити сили і засоби, які будуть задіяні у процесі створення фільму, в тому числі людські ресурси. Цілком можливо, щоб одна людина створювала фільм, особливо якщо його обсяг відносно невеликий. Проте метод "одна людина, одна камера" тягне за собою велике навантаження та низку непередбачених помилок.

Як показує практика для створення стрічки доцільно мати таких фахівців, як режисер, сценарист, оператор, освітлювач, редактор, звукорежисер, консультант та іноді дослідники і актори. Краще набирати професіоналів, які поділяють погляди на предмет фільму. Команда повинна бути енергійною, знати предмет зйомок, ринок та аудиторію. Крім цього, що б розуміти, як випускається, ставиться, знімається та редагується фільм команда повинна бути обізнана з основами кіновиробництва. Також необхідно мати необхідне обладнання, при цьому медіа повинно бути найкращої якості (високого класу камери тощо).

У першу чергу тема кінострічки повинна відповідати часу та вимогам аудиторії, відображати актуальні питання, проливати нове світло на існуючу проблему або подію, бути цікавою та, по можливості, уникати нудних подій. Це не означає, що фільм повинен бути шедевром мистецтва, в першу чергу він повинен бути нагальним та інформаційним, а тема приваблива та повчальна для певного кола аудиторії.

Для цього бажано випробувати ідею стрічки та розповісти її у вигляді історії друзям, колегам або аудиторії. На основі їх реакції, можна зробити одну з двох речей: або відмовитися від неї повністю або переглянути її.

Освітній фільм обов'язково повинен утримувати увагу слухачів. Наприклад, було б не поганою ідеєю зняти ролик про повсякденне життя у невеликому містечку або на промисловому підприємстві де раніше сталася техногенна катастрофа, показуючи, як люди постраждали від неї та як сьогодні продовжують жити і працювати.

Перш ніж почати зйомки необхідно ретельно дослідити тему, навіть якщо вона досконально відома. Необхідно якомога більше дізнатися про предмет розповіді, вивчити наявні наукові та публіцистичні матеріали, нормативно-правову базу, прочитати останні публікації в ЗМІ, переглянути вже існуючі тематичні фільми тощо. Але найголовніше, необхідно поговорити з людьми, які зацікавлені у вирішенні зазначеної проблеми, обізнані з історією та подробицями, а також наштовхнути на додаткові напрямки теми та сюжету стрічки.

Після визначення загальних напрямків корисно його штучно зменшити., Наприклад, якщо стоїть питання створення навчального ролика про порядок гасіння пожеж нафтоєховищ, то у першу чергу, необхідно передбачити інтерв'ю у людей, які брали участь в гасінні аналогічних пожеж, дати загальну статистику, навести приклади схожих подій, процесів і фактів, а також при бажанні висвітлити порядок роботи щодо підготовки до пінної атаки або інші напрямки дій рятувальних підрозділів. При цьому все це показати тільки на прикладі гасіння однієї конкретної пожежі, наприклад нафтобази в селі Крячки Васильківського району Київської області. Вузко-орієнтовані документальні стрічки легше знімати і простіше робити переконливими для аудиторії.

Наступний крок – це визначення мети кінострічки. Хороший документальний ролик повинен відповідати на злободенні питання, наприклад, розповідати про те, як наше суспільство здійснює свою діяльність, при цьому намагатися довести або спростувати обґрунтованість певної точки зору, або пролити світло на події або явища невідомі широкому колу аудиторії.

Мета документального фільму полягає не тільки в документуванні того, що сталося і не просто у показі цікавого - дійсно хороший ролик повинен переконати, здивувати, поставити запитання або кинути виклик аудиторії.

Тепер давайте конкретно розглянемо кожне з основних напрямків необхідних для Вам, як майбутніх режисерів, готових зняти цікаву та змістовну документальну стрічку.

Дослідження матеріалів кінострічки зручно розділити на чотири етапи:

1. Вивчення джерел - належить знайти ключові бібліографії, статті з газет і журналів, записи з відкритих щоденників, листи, судові протоколи тощо. Для економії часу, краще звернутися до фахівців, у тому числі для переведення наукоподібного матеріалу на звичайний людську мову. Важливо не просто знайти підручники за темами, але й познайомитися з першоджерелами та чинними нормативно-правовими актами.

2. Робота з архівними матеріалами - для використання у майбутній кінострічці знайти в архівах унікальну інформацію, придбати історичні фото та відео матеріали, а також отримати дозвіл на їх використання.

3. Бесіда - на цьому етапі потрібно відібрати якомога більше фахівців та пересічних громадян, поспілкуватися з ними, зробити аудіо та відеозаписи розмов.

4. Натурне дослідження - заключний етап підготовки, на якому вивчається місце дії майбутнього фільму. Тут необхідно заздалегідь прорахувати потенційні проблеми, зрозуміти, де краще провести зйомку, в який час і з ким її потрібно узгодити.

Створення сценарію.

Перед тим як описувати майбутні кадри і сцени, необхідно побудувати скелет історії. Визначитися з концепцією, підходом, стилем, формою і структурою.

Всі сценарії, незалежно від типу, мають схожу структуру, яку можна викласти в наступних напрямках:

1. Експозиція - опис місця і часу дії.
2. Зав'язка - початок подій, прояв та вчинків героїв стрічки, проблеми та конфлікти.
3. Розвиток дії - у повній мірі розкриваються всі події, в яких беруть участь всі персонажі.
4. Кульмінація - найбільш напружений момент. Відбувається усвідомлення істинної суті подій.
5. Розв'язка - підсумок наявного конфлікту, пояснення причин, що породили його.

Необхідно ретельно розподілити всі події на окремі епізоди та визначити, що стане початком, кульмінацією та фіналом.

Один із способів написання сценарію - писати його епізодами або смисловими блоками, розташованими в хронологічному порядку.

Рекомендується застосувати наступну схему:

1. Центральна ідея: наприклад, діти в парку грають у футбол; жінка йде з коляскою; пенсіонери грають в шахи на лавочці у парку; хлопчик їде на велосипеді. Загальний мотив щаслива, спокійна повсякденне життя.
2. Антураж: скелясті гори, захмарні вершини, бурхливі річки, поля, ліси. Спільний елемент - пейзаж та пишність природи.
3. Дія: людина виходить з дому, їде на підприємство, зустрічається з друзями біля прохідної, входить на завод. Всі дії становлять єдине ціле. Відбувається техногенна аварія (пожежа, вибух). Зняті кадри стануть початком нового епізоду.
4. Настрій: плачуть жінки, на віддалені контури зруйнованих будівель, групи чоловіків обговорюють новини, самотній хлопчик блукає вулицями. У даному випадку стрижневим елементом є не сама катастрофа, а сумний настрій людей та сіре місце дії.

За допомогою декількох таких елементів можна створити один самостійний епізод, а пізніше визначити його місце.

Найголовніше, постійно запитувати себе, в чому сенс цього епізоду, як його краще розкрити за допомогою відеоряду, музики, звукових ефектів або авторського коментаря.

Описавши всі можливі епізоди і кадри, потрібно вирішити, що залишити, а від чого доведеться відмовитися. При чому важливо враховувати: затягнутість, відсутність зв'язків між фрагментами, кількість аналогій та неінформативних сцен, порушення логічного або емоційного порядку.

П'ять порад сценаристам:

1. Візуалізація. Кіно - це візуальне мистецтво, тому не прагнете переповнити сценарій діалогами або монологам.

2. Деталізація. До дрібниць продумайте всі аспекти, знайте не тільки фабулу сценарію, але і уявляйте собі передісторію та подальший розвиток подій. Вивчайте супутні теми, читайте підручники з історії та культури, щоб не допускати прикрих фактичних промахів.

3. Раціональність. При написанні сценарію до фільму враховуйте, чи можна буде втілити всі ваші фантазії.

4. Оригінальність. Уникайте шаблонного мислення. Стандарти потрібні для оформлення, але згубні для творчості. Проявіть власне свіже бачення, здивуєте глядачів.

5. Працездатність. Пишіть, не чекайте підходящого моменту або зручних обставин, не сподівайтесь на натхнення, чим раніше ви приступите до роботи, тим швидше вам вдасться написати необхідний сценарій.

Відеокамера.

Найважливіший інструмент створення фільму тому до її придбання слід поставитися дуже серйозно. Відеокамера повинна мати хороший об'єктив та не бути дуже легкою (легка відеокамера сильно тремтить у руці).

Для подальшого редагування добре підходять відеокамери miniDV, які записують на плівку. Дещо складніше редагується відео від відеокамер із записом на жорсткий диск, однак у них є свої переваги. Дещо важко редагується матеріал відео з записом на DVD диск та Flash-карту.

Зйомка загального плану.

Якщо Ви дивилися документальний фільм перш, напевно помітили, що весь фільм це не тільки кадри з інтерв'ю і живих подій, крім цього є кадри, які підводять до цього інтерв'ю, які створюють настрій або вказують де інтерв'ю проходить, показуючи будівлі зовні, міський пейзаж тощо. Вони називаються "загальний план" і є необхідною частиною документальної стрічки.

Зйомки реальних подій.

Одним з головних переваг документального кіно є те, що вони дозволяють режисерові показати глядачам реальні кадри реальних подій у реальному житті, за умови, що це не порушує приватні закони. Необхідно зробити якомога більше реальних кадрів та зняти подій, які підтримують точку зору кінострічки або, якщо дія фільму відбулося у минулому, необхідно знайти контакт з установами або людьми, в яких є історичні матеріали. Наприклад, якщо ви робите документальний фільм про фосфорну техногенну катастрофу

на залізниці під Ожидовом де постраждало понад 150 осіб, вам необхідно знайти людей, які були свідками цих подій та попросити у них зняті ними кадри у момент катастрофи.

Якщо немає кадрів реальних подій, які обговорює кінострічка, прийнятно використовувати акторів, щоб відтворити подію, за умови, що сцени будуть спиратися на реальні факти. При цьому, першу чергу, необхідно переконатися, що це все ґрунтується на реальних подіях. Необхідно, по можливості, знімати або редагувати кадри таким чином, щоб надати їм візуальний стиль, відмінний від решти фільму (наприклад, шляхом відключення кольорової палітри). Таким чином, аудиторії буде простіше зрозуміти, які кадри "реальні", а які є відтвореними.

Запис голосу за кадром.

Якщо у фільмі є закадровий голос, необхідно прописати дикторський текст. Він, звичайно, ще зміниться на етапах монтажу та зйомок, але потрібно заздалегідь подумати про те, що буде супроводжувати відеоряд. Можна записати голос за кадром самотійно або найняти професійного актора. Головне щоби оповідання було ясным, коротким та зрозумілим. Взагалі, закадровий голос повинен звучати під час кадрів, коли звук не важливий. Багато документалістів використовують аудіо розповідь упродовж всього фільму з'єднуючи дії та наявні кадри стрічки в єдине оповідання.

Є золоте правило Сіда Філда (книга Основи сценарної майстерності): "... не розповідайте про те, що ви показуєте - це був простий, але ефективний девіз, який дозволив нам розширити нашу тематику. Якщо ми показували парад армії, наприклад, і в центрі нашої уваги - був Гаррі Трумен, то у нас дикторський голос розповідав про те, що Трумен бігав по галантерейним магазинах, в той час як він мріяв про те, щоб піти добровольцем на Першу світову війну. Таким чином ми розширювали знання глядача про героя. Те, що говорилося, не мало нічого спільного з тим, що показувалося".

Також необхідно дуже ретельно подумати над музикою та її захищеності авторськими правами.

Інтерв'ю.

Багато документалістів присвячують більшу частину свого часу інтерв'ю з людьми, які добре знають про об'єкт стрічки. Виберіть для інтерв'ю відповідних людей і постарайтеся зібрати якомога більше відеоматеріалу з цих інтерв'ю. Ви можете змонтувати ці кадри протягом всього документального фільму, щоб довести свою точку зору або передати своє бачення. Інтерв'ю може бути в "новинному стилі" - іншими словами, просто притримувати мікрофон поруч з чийось обличчям - але, ймовірно, ви захочете більше використовувати індивідуальні, сидячі інтерв'ю, так як вони дають можливість контролювати освітлення, постановку і якість звуку, а також дозволяє об'єкту розслабитися, вільно вести діалог та розповідати історії, мати час на перезапис та зручний відпочинок тощо.

Ці люди можуть бути знаменитими та відомими, або і не бути ними. Це можуть бути звичайні люди, чия робота дала їм можливість знайомство з вашою темою або люди, які були просто свідками подій.

Якщо ви перебуваєте в глухому куті з питаннями для інтерв'ю, подумайте над питаннями, заснованими на ключових питальних словах "хто, що, чому, коли, де та як". Часто, цих основних питань буває досить, щоб отримати від людини або цікаву історію або важливіші для кінострічки подробиці. До того ж інтерв'ю повинно бути більше схоже на співбесіду.

Створення графічних і анімаційних вставок.

Деякі документалісти використовують графіку, щоб передати глядачам факти, цифри та статистику у вигляді текстів і графіків. Якщо документальна стрічка намагається довести до глядача певні аргументи, доречно їх використовувати лише для підтвердження зазначених аргументів. Не варто закидати аудиторію великою кількістю текстових та числових даних. Для глядачів може бути важко та не комфортно читати гори тексту, тому необхідно вживати цей метод тільки для самої важливої інформації.

Редагування та монтаж.

Тепер, коли зібрані всі матеріали для документальної стрічки, необхідно їх систематизувати. Для цього робиться докладний план, кадр за кадром, щоб спрямувати процес редагування. Необхідно вирішити, які кадри будуть йти на початку, які підуть в середині, які надійдуть в кінці, а які не потраплять у фільмі взагалі. Показувати необхідно лише найцікавіші кадри, із забезпеченням послідовності, також треба вирізати все, що здається заплутаним, нудним або безглуздим. Кінець фільму має бути чимось таким, що доказово узагальнює надану інформацію та зміцнює основну тему стрічки - це може бути або яскраве завершальне зображення або своєрідний, який запам'ятовується, коментар з інтерв'ю поважної людини.

Для редагування будь якої стрічки або відеоролика необхідно використовувати спеціальну комп'ютерну програму редагування (щоб зібрати кадри в єдиний фільм). В першу чергу необхідно прибрати все, що логічно не вписується у тему фільму - наприклад, частини інтерв'ю, які у ході роботи по створенню стрічки стали не актуальними.

Не поспішайте в процесі редагування - приділіть достатньо часу, щоб він вийшов таким, як треба. Коли ви вважаєте, що завершили роботу, почекайте до наступного дня, а потім перегляньте стрічку та зробіть зміни, які здаються необхідними. Скоротіть фільм наскільки це можливо, але будьте розумним та етичним редактором.

Основна помилка – невірний вибір програм відео монтажу. Від якості програми залежить кінцевий результат. Програми у яких закладено - "все в одному" параметри виконання основних функцій усереднені. Це означає, що вони працюють в середньо і навіть низько якісному режимі. Тому для редагування відео треба вибирати тільки найкращі програми, тільки професійні програми.

Доречно розділяти процес створення фільму на: захоплення (перенесення відео на комп'ютер), редагування, перекодування, створення DVD диска, запис фільму на диск. І на кожному етапі використовувати окрему програму.

Працюючи в найкращих програмах, не тільки не втрачається якість знятого, але і застосовуючи фільтри його якість можна поліпшити. Створений фільм буде виглядати краще ніж з відеокамери і нагадувати фільм знятий на професійну камеру.

Професійною програмою відеомонтажу можна працювати так само легко як і в аматорській. У той же час при використанні потужної програми є можливість подальшого навчання, а також можливість підвищення особистої майстерності. До того ж не треба перенавчатися. Часом вивчивши просту програму, ви відчуваєте що вона вас не задовольняє, але перевчитися на іншу - не виходить, стає шкода втраченого часу і загублених фільмів.

Проведення випробувань та відбору.

Першим покажіть стрічку близьким друзям або людям чиєї думки ви повністю довіряєте. Потім знайдіть для вашого проекту ширшу аудиторію, намагайтеся залучити професійну аудиторію.

Будьте готові отримати чесні відгуки. Попросіть вашого глядачів прокоментувати стрічку. Скажіть їм, щоб вони нічого не прикрашали - ви хочете точно знати, що їм сподобалося, а що ні. Згідно з тим, що кажуть глядачі, ви можете повернутися до редагування та виправити те, що потрібно. Можливо (але не обов'язково), це змусить перезняти деякі кадри або додати нові епізоди до стрічки.

V. ПІДГОТОВКА ВІДЕОЛЕКЦІЙ ТА ІНШИХ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

Відеолекція є новою, перспективною формою педагогічної роботи, яка набуває широкого поширення в сучасному освітньому процесі. Відеолекція - це систематичний та послідовний виклад навчального матеріалу викладачем, яке не потребує його особистої присутності перед аудиторією за допомогою використання широких можливостей обробки, зберігання та передачі відео та аудіо інформації.

Залежно від цілей є різні види лекцій: вступні, проблемні, оглядові, узагальнюючі. Лекція розкриває понятійний апарат конкретної області знання, дає цілісне уявлення про предмет, показуючи його місце в системі наук та зв'язок зі спорідненими дисциплінами, збуджує у слухачів інтерес до навчальної дисципліни, розвиває їх професійні навички, обумовлює зміст інших видів навчання.

Застосування відеолекцій, їх фрагментів та інших аудіовізуальних засобів у навчальному процесі викликає інтерес у слухачів, підвищує мотивацію до вивчення дисципліни, пробуджує цікавість. Навчання з використанням технічних засобів навчання застосовується при проведенні будь яких занять, самостійної підготовки, організації дистанційного навчання тощо.

Відеолекціями можна користуватися у будь-який час та на будь-якій відстані. Важливим є і те, що слухачу, який має відеокасету або CD-ROM, не потрібно конспектувати навчальний матеріал.

Загальні рекомендації.

У вступній частині відеолекції повинні бути поставлені мета і завдання вивчення дисципліни (розділу), показані її зв'язку з іншими дисциплінами професійної підготовки, відзначені особливості досліджуваного предмета.

Для кращого засвоєння матеріалу, відеолекція повинна бути розбита на окремі частини. Ці частини розробляються як додаток до наявних друкованих навчальних посібників та не повинно бути звичайним озвучуванням паперового варіанту.

При створенні відеолекції використовується розмовна мова спілкування, мова графічних зображень, математичних, хімічних, логічних формул та виразів.

Слід пам'ятати, що значну частину інформації про навколишній світ людина отримує через зір. Багатослівний звуковий чи текстовий відео коментар викликає швидке стомлення і ускладнює сприйняття динамічних процесів.

Подання навчального матеріалу не повинно бути рівномірним, монотонним. Як правило, в межах однієї теми можна виділяти 3 - 5 питань, що привертають увагу глядача (використовуючи ефект несподіванки, подиву, емоційного пожвавлення).

Виділення бажано розташовувати по наростанню ефекту, щоб попереднє враження не "маскувало" наступну дію.

У відеолекцію включаються:

кіно - та відео зйомки різних досліджень, проведених в навчальних лабораторіях; зйомки сучасних технологічних процесів на реальних виробничих підприємствах;

фрагменти з навчальних, науково-пізнавальних, документальних і художніх кінофільмів, матеріали, доступні через мережу Інтернет;

фрагменти виступів відомих вчених, політиків, викладачів;

демонстраційні моделі фізичних, хімічних, технологічних і інших процесів (натурні або комп'ютерні, анімаційні, графічні);

матеріальні частини (інструменти, обладнання, деталі машин і механізмів, мікросхеми і модулі електронної апаратури, що застосовуються прилади і апарати, засоби оргтехніки, захисту, готові вироби тощо);

результати, одержувані в процесі безпосередніх вимірювань на приладах, моделях або в процесі роботи конкретного механізму, установки та іншого обладнання;

фотографії, ілюстрації, графіки та інші матеріали з наукових статей, монографій, періодичних видань, дорогих або малодоступних художніх видань;

зразки комп'ютерних робіт з необхідними коментарями і вказівками (де знайти цей навчальний матеріал, форма звітності по ньому і т. д.).

Підготовчий етап.

Основна частина успіху відеолекції залежить від роботи у підготовчий період. У цей час викладачу необхідно знайти не тільки цікаві слухачам формати, але і зручні для нього варіанти знаходження у відеокадрі. Також необхідно з'ясувати, як найбільш комфортно для нього викладати матеріал: стоячи перед камерою, за кафедрою або зручно розташувшись в кріслі. У процесі запису можна звертатися до опорної презентації на студійному моніторі, або користуватися дошкою або іншими пристосуваннями, якщо цього вимагає характер предмету, який викладається.

Схема підготовки.

Аналіз матеріалів та досвід класичних вузів показує, що ідеальна тривалість відеолекції складає 6-12 хвилин. Це той період, в який людина максимально зосереджена та налаштована на сприйняття інформації. Для зручності слухачів необхідно дробити навчальний курс на безліч відео фрагментів тривалістю до 12 хвилин, роблячи кожний запис найбільш корисним та осмисленим. Короткі відеолекції об'єднуються в теми, а теми складають сам навчальний курс. Дроблення матеріалу дозволяє навчаються не втрачати інтерес і краще сприймати нові знання. Тривалість відеолекції не повинна перевищувати 40 хвилин. За своєю структурою вона включає в себе два етапи: підготовчий і реалізує, кожен з яких складається з декількох стадій. Підготовчий етап лекції не повинен перевищувати 3-5 хвилин.

Решта обсяг часу відеолекції становить реалізує етап. До кожного етапу відеолекції пред'являється ряд вимог, дотримань яких є необхідним. Всі етапи відеолекції супроводжуються слайдами.

Але не забувайте, слайди не повинні "працювати" за викладача. У відеолекції провідна роль належить викладачеві, слайди виступають в якості супроводжуючого, допоміжного матеріалу. Так чи інакше, формат визначається особливостями курсу. Якщо в його основі цифри, точні дані, формули, то, швидше за все, більшу частину відеолекції займуть графіки та презентації. Якщо курс гуманітарний, то істотна частина ролика - це запис виступу лектора, супроводжувана тезами та ілюстраціями.

Які б дизайнерські й графічні рішення не були знайдені, визначальну роль в утриманні уваги слухача грає контент, тобто найважливіше - актуальність і новизна інформації. Проста відеолекція, що відповідає на важливі питання, буде виграшніше яскравого освітнього блокбастера, якщо в його основі немає інформативних матеріалів.

Подання матеріалу.

Подання відеоматеріалу рекомендується почати з актуалізації раніше вивченого. І на основі цього зробити перехід до основної частини лекції (2-3 хвилини). Відеолекція повинна містити: основні цілі вивчення дисципліни і теми; зміст навчального матеріалу; приклади даної теми; висновки по викладеному матеріалу; рекомендована література.

У відеолекціях можуть надаватися: оглядові лекції провідних фахівців у досліджуваній області; повний курс лекцій, відповідний навчальній програмі

дисципліни; матеріал, призначений для навчальних і практичних ситуацій, в якому наочно зображувалися б приклади даної теми; інструктивні заняття; ілюстративний матеріал до друкованих видань.

Якщо автором є курс лекцій з дисципліни, то в першій лекції повинні бути відображені наступні питання: мета вивчення дисципліни, місце дисципліни в системі наук, кількість годин, відведений за навчальним планом, для кого призначений курс лекцій.

Кожне питання повинно розглядатися з урахуванням наступних вимог: терміни та визначення з обов'язковим посиланням на джерело; вказуються законодавча і нормативно-правова документація (повна назва, № документа, дата затвердження) відображаються на відео схеми, таблиці, графіки, діаграми. Їх пояснення можливі як за кадром, так і на тлі кадру; кожне питання теми завершується висновком, резюме; обмовляється перехід до наступного питання; вимоги до питання можуть варіюватися в залежності від специфіки дисципліни або теми; кількість розглянутих в темі питань 3-5, час, відведений на одне питання 8 - 12 хвилин. На завершення відеолекції - висновки з вивченої теми.

Створення.

Відеолекції в основному створюються з використанням ряду комп'ютерних технічних прийомів. Комп'ютерна анімація графічного матеріалу: послідовне побудова схем, "виростання" стрілок, виділення кольором окремих деталей на графіках, динамічні діаграми, послідовна запис символів в формулах, відносний рух частин пристроїв тощо. Комп'ютерне конструювання двовимірних і тривимірних, об'ємних віртуальних моделей.

Полієкрана уявлення навчальної інформації, наприклад, у вигляді двох вікон, в одному з яких показується навчальний матеріал, а в іншому залишається лектор, яка пояснювала б те, що відбувається. Цей прийом часто використовується у телевізійних передачах новин.

Створення фону, на якому будуть представлені формули та інші записи, вибір відповідних шрифтів, заливок тощо. Поєднання текстової, графічної та іншої інформації з закадровим коментарем лектора.

При створенні відеолекцій важливо пам'ятати про те, що кожна тема досягає мети, якщо від початку зазначено, які знання і навички слухач повинен отримати в процесі роботи з відеолекцій.

Зйомки.

Обговоривши формат роликів, методист і лектор приступають до формування графіка зйомок. Спочатку необхідно провести пілотну зйомку: викладач зникає до нового формату роботи і знайомиться з можливостями запису матеріалу: викладач в одязі ділового стилю варто на тлі екрану під "прицілом" камери, якість картинки і звуку контролюють оператор, за роботою лектора, подачею матеріалу, тривалістю епізодів стежить помічник.

Одна з найпоширеніших складнощів, з якими стикаються викладачі - необхідність дивитися у камеру.

Студійні камери не виражають емоцій, і постійно дивитися в об'єктив навіть такий короткий період досить складно.

Необхідно шукати свої невеликі хитрощі, які допомагають зробити роботу викладача більш комфортною: наприклад, маленька паперова панда, яка кріпиться на камеру і виконує роль слухача.

Також викладач бачить за студійним вікном всю знімальну групу, що багатьом замінює звичну аудиторію слухачів. Заключний етап - монтаж готового матеріалу.

Тут також потрібно злагоджена робота технічних фахівців, які стежать, щоб в монтажі матеріал збігався з початкової задумкою.

Дослідження вчених показують, що загальне враження оточуючих про виступаючому залежить на 55% від його зовнішнього вигляду, на 38% від особливостей голосу, і на 7% від змісту того, що вимовляється. В образі не повинно бути нічого відволікаючого увагу.

Аксесуари повинні бути скромні, лаконічні, в мінімальній кількості. Одягти потрібно щось традиційне. Дуже важливо, щоб одяг був зручним. Жінкам краще дотримуватися класичного поєднання "чорний низ - білий верх".

Оптимальним варіантом буде біла, світла сорочка, довга або середньої довжини темна спідниця або штани в поєднанні з чорними туфлями на низькому каблучці.

Чоловікам варто зупинити вибір на класичному костюмі або на пуловері поверх білої сорочки і класичних чорних брюках в поєднанні з елегантною взуттям. Зачіска повинна бути природною, не відволікати уваги від того, що ви говорите. Волосся повинні бути прибрані так, щоб постійно не відволікати.

Пам'ятайте, що на відео все збільшується, тому з особливою увагою поставтеся до макіяжу. Для особи вибирайте матову основу на те темніше ніж зазвичай. Акцентуйте увагу на бровах і очах, уникаючи при цьому занадто темних відтінків. Рум'яна і помада повинні бути світліше, ніж зазвичай, уникайте помаранчевих і бежевих відтінків. Не використовуйте косметику з блиском - це зведе всі ваші зусилля нанівець, і додасть вигляду хвороби.

Жести мають дуже велику силу переконання. У жестах повинна бути відкритість. Уникайте захисних рухів: чи не закладаєте рук за спину, чи не схрещуєте їх, не "обіймаєте себе". Посмішка на Вашій особі допоможе домогтися вдячного відгуку слухача. Чи добре поставлений Ваш голос?

Голос є другим за значимістю фактором, що впливає на успіх. Хороший голос підкреслює професіоналізм і утримує увагу слухачів. Поганий голос викликає нудьгу і роздратування. Якщо Ви відзначите деякі з наведених тверджень як вірні для себе - Вам необхідно попрацювати над голосом для його поліпшення. Ви щось говорите, але відчуваєте себе ніяково, чуючи звучання свого голосу. Читайте вголос, намагайтеся говорити виразніше, покращуючи вимова, темп, модуляцію.

Запишіть на диктофон трихвилинний промову, присвячену якого-небудь питання, не вимагає попередньої підготовки. Аналізуйте кожен виступ і намагайтеся поліпшити наступні. Читайте маленьким дітям, вони найщиріші слухачі: якщо ви володієте їх увагою, значить, ви добре читаєте.

VI. ЕСКІЗНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ТА МОНТАЖ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ

З розвитком комп'ютерних технологій - робота з відео стає доступною практично кожному користувачеві комп'ютера.

Для цього існує безліч спеціальних комп'ютерних програм, призначених для того, щоб монтувати відео. Найпопулярнішими з них є програми Sony Vegas Pro, Final Cut Pro X, Adobe Premiere Pro, VirtualDub, Windows Movie Maker, Avidemux, Movavi Video Editor - деякі з цих програм платні, а деякі програми можна завантажити в Інтернеті.

Ви можете вільно встановити будь-яку з представлених нижче програм. Однак у кожній розробки є свої особливості, тому, перш, ніж стати "сам собі монтажником", рекомендуємо ознайомитися з відповідним софтом.

Топ-18 программ для монтажа видео	Не поддерживаемые форматы	Дорожки	Эффекты	Захват	Разрешение	Распространение
 Киностудия Windows (Movie Maker)	QT, RM, FLV	1	Мало	+	720p	Free
 Movavi Video Editor	QT, RM, FLV	1	Норм		1080p	Trial
 SONY Vegas Pro	-	∞	Супер	+	4K	Trial
 ВидеоМОНТАЖ	RM	1	Норм	Да*	1080p	Trial
 Avidemux	RM, QT	1	Норм			Free
 VideoPad	-	2	Супер	+	4K	Free
 WOMBLE MPEG VIDEO WIZARD	QT, RM, FLV	1	Мало	-	720p	Free
 Lightworks	QT, RM, FLV	∞	Супер	-	720p	Free
 Adobe Premiere Pro	-	∞	Супер	+	4K	Trial
 VSDC Video Editor	RM, QT	1	Мало	+	720p	Free
 Pinnacle Studio	RM, QT	12	Норм	-	1080p	Trial
 VideoStudio Pro	FLV	20	Супер	-	4K	Trial
 Avid Media Composer	RM, FLV	∞	Супер	-	1080p	Trial
 Edius	-	∞	Супер	+	4K	Trial
 Camtasia Studio	RM, MOV	∞	Норм	Звук	1080p	Trial
 VirtualDub	RM, QT	1	Норм	+	1080p	Free
 ZS4 Video Editor	MP4, MOV, QT, RM, FLV	1	Мало	-	720p	Free
 Magix Movie Edit Pro	QT, RT	99	Норм	Звук Видео	4K	Trial

*Изображение из портативных устройств

Кожна з цих програм для монтажу відео володіє своїми плюсами так недоліками. Завантажити SONY Vegas Pro, Adobe Premiere і EDIUS ми рекомендуємо використовувати досвідченим користувачам. ZS4 Video Editor підійде тим, хто раніше не стикався в відеоредакторамі. Однак в цьому випадку знадобиться знання англійської мови. Avidemux для монтажу володіє

зрозумілим інтерфейсом російською мовою і є більш універсальною програмою, яка напевно задовольнить вимоги як досвідчених користувачів, так і не дуже. Кіностудія Windows підійде для створення простих кліпів - оптимальний варіант, коли мінімальний функціонал і зручність використання може бути на шкоду якості.

Видеомонтаж. Редагування відео, орієнтований на початківців користувачів. Відрізняється від інших подібних програм - всі операції з відео розбиті по кроках. В кожному кроці все розбито по категоріях. Використовуючи подібну програму можна створювати свої відеоролики не володіючи знаннями в області відео. Плюси: підтримка російської мови і популярних версій Windows; підтримка величезного числа форматів відео: AVI, MP4, MKV, MOV, VOB, FLV і т.д. Всі їх перераховувати, я думаю, немає сенсу; програма легко зможе об'єднати декілька відео різних форматів в один; проста вставка заставок, картинок, фото і титульних сторінок в відео; десятки переходів, заставок, шаблонів вже вбудованих в програму; модуль зі створення DVD дисків; редактор підходить для редагування відео 720p і 1020p (Full HD), тому ви більше не будете бачити розмитостей та нерівностей в своїх відео. Мінуси: не багато спец. ефектів і переходів; програма платна.

Movavi видеоредактор. Програма дозволяє легко і швидко вирізати з усіх відео все непотрібне, додати те що потрібно, все склеїти, вставити заставки і пояснюють титри і отримати на виході ролик високої якості. Все це може зараз не тільки професіонал, але і звичайний користувач. Плюси: велика низка форматів відео, які програма прочитає і зможе імпортувати (AVI, MOV, MP4, MP3, WMA тощо, більше сотні); відносно низькі системні вимоги; швидкий імпорт фото, відео у вікно програми; велика кількість ефектів; висока швидкість роботи програми, дозволяє швидко стискати і редагувати відео; можливість підготовки відео для завантаження його в популярні інтернет сервіси. Мінуси: дизайн програми не зовсім зручний, доводиться "стрибати" туди-сюди; частина функцій непотрібна; програма платна.

Кіностудія от Microsoft. Одна із найпоширеніших програм - одна з найпростіших для освоєння початківцями. Плюси: зручне накладення титрів (просто вставте об'єкт і він тут же відобразиться); легке і швидке додавання відео (досить просто перетягнути його мишкою); підтримка великої кількості форматів відеороликів на вході; отримане відео на виході збережеться в високоякісному форматі WMV (підтримується більшістю ПК, різними гаджетами, сматфонами тощо); безкоштовна. Мінуси: незручний інтерфейс для роботи з великою кількістю роликів; займає досить багато місця на диску.

Установка програми на комп'ютер. Завантаження дистрибутива займе не більше 5 хвилин вашого часу. Щоб встановити програму на комп'ютер, дотримуйтесь вказівок Майстра Установки. Ярлик програми не забудьте помістити на робочий стіл.

Додавання файлів і початок редагування. Якщо ви хочете створити цікавий ролик, використовуйте не тільки відеозаписи, а й фотографії. Додати всі

ваші елементи можна через вкладки "Відео" і "Фотографії". Зручний провідник дозволить за лічені секунди знайти і додати в редактор потрібні файли.

Порядок редагування. Для початку можна налаштувати веселі переходи між слайдами. У розділі "Переходи" знаходиться масштабний каталог вбудованих шаблонів. Все, що вам необхідно зробити - це просто вибрати сподобався варіант і перетягнути його в спеціальне відділення. Переходи можуть бути різними, але ви можете встановити і єдиний перехід на весь ролик. Регулюйте тривалість переходу, щоб він "пролетів" якомога швидше або, навпаки, якомога повільніше.

Оформлення ефектами і заставками. Який відеокліп без спецефектів? Вашій увазі пропонується значна колекція ефектів. У ній ви знайдете ефект старого кіно і ефект спрею, кольоровий шум, негатив, пікселізація, аватар і масу інших варіантів. Просто ставте "галочку" навпроти потрібного пункту призначення і дивіться, що відбувається з відео. На один відеофайл можна "нанизувати" відразу кілька ефектів - головне, щоб всі ці взаємодії виглядали гармонійно. Щоб підготувати глядачів до перегляду, встановіть привабливі заставки. Їх можна додати в будь-яку частину ролика. Якщо вас зацікавила ця функція, то скористатися нею ви можете в розділі "Додати", "Заголовки". Ви можете вибрати заставку з бази готових шаблонів або ж створити власний варіант у вікні "Мої заставки". Підберіть фон, красиві картинки, цікаві написи і створіть заставку "з нуля". Додавання ефектів і заставок допоможе вам краще зрозуміти, як редагувати відеоролики.

Титри та музика. Програма "відеомонтажу" дозволяє озвучувати відеокліпи оригінальною музикою. Безліч приємних мелодій можна знайти у вкладці "Музика". Крім цього, ви маєте право вибрати будь-який аудіо супровід, покопавшись в архівах власного комп'ютера. Пам'ятайте про те, що музика керує настроєм глядачів, тому намагайтеся вибирати тематично відповідні пісні. Під час налаштування музики простежте за тим, щоб тривалість треку не є випереджала зображення у відео. Кілька слів скажемо про титрах - вони будуть корисні вам, якщо ви хочете дізнатися, як редагувати відео. Для цього перейдіть у вкладку "Додати", "Титри". Як і у випадку з заставками, програма пропонує вам право вибору: ви підбираєте титри з наявної колекції або створюєте свій на основі одного з шаблонів. Намагайтеся не перевантажувати відеоролик титрами.

Зберегти відео кліп. Настав час підбити підсумки і розглянути можливості експорту готового відеоролика. Зберегти його можна будь-яким способом - наприклад, конвертувати в формат AVI або записати на DVD-диск. Якщо у вас є iPhone, iPad або інший пристрій, на якому вам хотілося б подивитися вийшов кліп, то "відеомонтажу" дозволить легко це зробити. Найвигіднішим способом збереження відео є завантаження на YouTube. Тоді у вас буде шанс показати свою творчість мільйонам користувачів. Зайдіть в розділ "Створити" і виберіть кращий варіант експорту. Завантажити відеоредактор можна з офіційного сайту video-editor.su.

VII. ІНФОРМАЦІЙНО-ДОВІДКОВІ ВІДЕОКУТОЧКИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Одним зі шляхів підвищення ефективності сприйняття інформації є використання мультимедійного обладнання. Постійна трансляція навчальних відеоматеріалів перевертає увагу та сприяє кращому засвоєнню інформації.

Створення інформаційно-довідкового відеокуточка на підприємстві, навчальному закладі або установі незалежно від форми власності передбачає впровадження низки організаційних та практичних заходів, таких як:

1. Отримання (придбання) бази даних інформаційних ресурсів системи підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях.

2. Проведення аналізу та вивчення можливостей наявної комп'ютерної та іншої оргтехніки для запровадження зазначеної інформаційної системи в установі.

3. Придбання телевізійного монітору та комп'ютерної техніки, підключення її до мережі Інтернет.

4. Проведення аналізу наявного відео-, фото- та аудіо- матеріалів, відбір сюжетів з питань цивільного захисту актуальних для установи (надзвичайні події, ліквідація аварій, пожеж та катастроф, історія та діяльність підрозділів цивільного захисту, навчання населення заходам безпеки тощо), які будуть використовуватися в інформаційній системі.

5. Технічне налаштування програми щоденних передач (інтернет, аудіо, відео, фото тощо) для роботи системи в автономному режимі.

6. Призначення працівника установи відповідального за повсякденну роботу зазначеної інформаційної системи, у тому числі підготовку щоденних новин, оголошень, оновлення інформаційних сюжетів, технічного супроводження тощо.

7. Визначення місця (частини приміщення загального користування) для обладнання інформаційно-довідкового відеокуточка. Під час визначення місця для розміщення відеокуточка слід враховувати стан освітлення приміщення та можливість вільного доступу людей для огляду інформації.

8. Здійснення тематичного наповнення бази інформаційно-довідкового відеокуточку (здійснюється періодично, бажано не менше ніж два рази на рік).

9. Підготовка збірників відеороликів з окремими сюжетами, наприклад:

- ЗБІРНИК № 1 - відео та фото матеріали про організацію навчання, наукову роботу, історію, повсякденну діяльність служби цивільного захисту та установи;
- ЗБІРНИК № 2 - відео та фото матеріали про резонансні події та їх наслідки (80 окремих роликів загальною тривалістю сюжетів понад 800 хвилин);
- ЗБІРНИК № 3 - відео та фото матеріали про надзвичайні ситуації та їх ліквідацію;
- ЗБІРНИК № 4 - відео та фото матеріали про пожежі та роботу по їх ліквідації;

- ЗБІРНИК № 5 - відео та фото матеріали про організацію та проведення занять з питань цивільного захисту та відеолекції професорсько-викладацького складу (для навчального закладу).

10. Розроблення сценарію щоденної інформаційної програми, яка складається, наприклад, з 10 інформаційних блоків, зокрема:

- трансляція передач починається о 8.00 з 30 хвилиною інформаційної заставки, на якій щодено розміщуються новини для працівників установи, у тому числі звернення, оголошення, термінові завдання, невідкладні заходи, поздоровлення ювілярів тощо. Паралельно із заставкою йде закадрова бадьора музика (спеціально змонтований аудіо збірник);
- з початку робочого дня о 8.30 впродовж 45 хвилин починається транслявання сюжетів збірника № 1 - відео- фото- ролики з історії, організації навчання та життєдіяльності служби цивільного захисту та Інституту державного управління у сфері цивільного захисту (випадково вибраних з бази даних цієї збірки);
- з 9.15 автоматично через інтернет, впродовж 50 хвилин йде пряма трансляція з каналу ICTV щоденної телевізійної програми "НАДЗВИЧАЙНІ НОВИНИ";
- з 10.05 до 11.00 транслюються відео-ролики збірника № 2 - відео- фото- матеріали про резонансні події в Україні та їх наслідки (випадково вибраних з бази даних цієї збірки);
- об 11.00 автоматично через інтернет, впродовж 10 хвилин в режимі онлайн транслюються щоденні телевізійні новини "5 КАНАЛУ";
- з 11.20 до 12.30 транслюються відео-ролики збірника № 3 - відео- фото- матеріали про надзвичайні події у світі (випадково вибраних з бази даних цієї збірки);
- у період обідньої перерви на телемоніторі йде трансляція музичних відео- кліпів різних стилів та напрямків (спеціально змонтований відео збірник кліпів);
- з 13.15 до 15.00 транслюються відео-ролики збірника № 4 - відео- фото- матеріали про пожежі та роботу по їх ліквідації (випадково вибраних з бази даних цієї збірки);
- о 15.00 автоматично через інтернет, впродовж 10 хвилин транслюються в режимі онлайн щоденні столичні телевізійні новини каналу "ТРК КИЇВ";
- з 15.10 до кінця основного робочого часу транслюються відео-ролики збірника № 5 - відео- фото- матеріали про організацію й проведення навчання з цивільного захисту та відеолекції професорсько-викладацького складу Інституту (випадково вибраних з бази даних цієї збірки);
- заключна інформаційна заставка з подіями у закладі за день, основні завдання на наступний день (тиждень) з побажаннями щасливого відпочинку транслюється з 17.30 до 18.00 Паралельно із заставкою йде закадрова легка музика (спеціально змонтований аудіо збірник).

СЦЕНАРІЙ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ

№ п/п	Час	Відео-ряд	Хрономет	Звуковий ряд
1.	8.00 – 8.30	Вступна інформаційна заставка: новини, оголошення, звернення, завдання, заходи, поздоровлення тощо	30 хвилин	Закадрова легка музика
2.	8.30 – 9.15	Відео-ролики збірника № 1 "Відео- фото- матеріали з історії, організації навчання та життєдіяльності служби цивільного захисту"	45 хвилин	Текст, музика звукові ефекти
3.	9.15 – 10.05	Випуск на каналі ICTV щоденної телевізійної програми "НАДЗВИЧАЙНІ НОВИНИ"	50 хвилин	Текст, музика звукові ефекти
3.	10.05 – 11.00	Відео-ролики збірника № 2 "Відео- фото- матеріали про резонансні події в Україні та їх наслідки"	55 хвилин	Текст, музика звукові ефекти
4.	11.00 – 11.10	Випуск щодених новин в країні та світі на "5 каналі"	10 хвилин	Текст, музика звукові ефекти
5.	11.10 – 12.30	Відео-ролики збірника № 3 "Відео- фото- матеріали про надзвичайні ситуації у світі та їх ліквідація"	80 хвилин	Текст, музика звукові ефекти
6.	12.30 – 13.15	Музичні відео-кліпи різних стилів та напрямків	45 хвилин	Музика відео-кліпів
7.	13.15 – 15.00	Відео-ролики збірника № 4 "Відео- фото- матеріали про скоєні пожежі та їх ліквідацію"	105 хвилин	Текст, музика звукові ефекти
8.	15.00 – 15.10	Випуск щодених столичних новин на каналі "ТРК КИЇВ"	10 хвилин	Текст, музика звукові ефекти
9.	15.10 – 17.30 *	Відео-ролики збірника № 5 "Відео- фото- матеріали про організацію та проведення навчання та відео лекцій професорсько-викладацького складу Інституту"	140 хвилин	Текст, музика звукові ефекти
10.	17.30 – 18.00 **	Заключна інформаційна заставка з подіями за день, завдання на наступний день (тиждень), побажання щасливого відпочинку	30 хвилин	Закадрова легка музика

* - у п'ятницю: 15.10 – 16.15; ** - у п'ятницю: 16.15 – 17.00

Таким чином в ІДУЦЗ щоденно за сценарієм демонструються:

- відеоролики з сюжетами ЦЗ впродовж 425 хвилин (понад 7 годин);
- інформаційні заставки з оголошеннями – 60 хвилин;
- випуски телевізійних новин – 70 хвилин;
- музичні відеокліпи – 45 хвилин.

Відеоролики включають наступні тематичні розділи:

- надзвичайні ситуації техногенного характеру (способи захисту від впливу небезпечних факторів техногенного характеру з урахуванням територіальних та виробничих особливостей);
- надзвичайні ситуації природного характеру (прояви та наслідки найбільш типових для місця розташування суб'єкту господарювання стихійних лих, способи захисту та порядку дій при їх виникненні);

- надзвичайні ситуації соціального характеру (дії при виявленні підозрілих предметів, захопленні будівель, заручників, а також правила безпечного поведіння на воді, на льоду тощо).
- відеоматеріали щодо надання домедичної допомоги постраждалому населенню (способи проведення штучного дихання, прийоми і способи зупинки кровотечі, накладання пов'язок, забезпечення іммобілізації із застосуванням табельних і підручних засобів тощо).
- забезпечення пожежної безпеки (причини виникнення пожеж, способи їх гасіння, первинні засоби пожежогасіння, прийоми і способи порятунку людей при пожежах).
- організація оповіщення про загрозу та виникнення надзвичайної ситуації (дії за сигналом "Увага Всім!" і мовних повідомленнях про виникнення надзвичайної ситуації).
- колективний та індивідуальний захист (захисні споруди цивільного захисту; засоби індивідуального захисту та порядок їх використання, порядок дій екстрених служб допомоги та комунальних аварійних служб).

Також є можливість використання інформаційно-довідкового відеокуточка, як систему загального оповіщення про пожежу, аварію або іншу надзвичайну подію з автоматичним висвітлення алгоритму дій оперативного персоналу та організацією евакуації людей.

Таким чином інформаційно-довідкові відеокуточки промислових підприємств та організацій мають можливість висвітлення наступної додаткової інформації:

- відео заставку та звуковий сигнал при надходженні інформації про надзвичайну подію, аварію або пожежу на підприємстві;
 - відео схему оповіщення керівного складу підприємства про виникнення надзвичайних ситуацій (у робочий та неробочий час);
 - забезпечення евакуаційних заходів;
 - організація навчання працівників діям у надзвичайних ситуаціях;
 - ресурси підприємства з протидії небезпечним факторам;
- Стенд інформаційно-довідкового куточка навчального закладу:*
- відео заставку та звуковий сигнал при надходженні інформації про надзвичайну подію, аварію або пожежу в установі;
 - відео схему оповіщення слухачів та викладачів закладу про виникнення надзвичайних ситуацій;
 - забезпечення евакуаційних заходів;
 - дії персоналу навчального закладу щодо організації захисту вихованців, учнів, студентів в разі виникнення надзвичайних ситуацій;
 - дії формувань цивільного захисту;
 - змінну інформацію про сезонні загрози природного характеру (несприятливі погодні умови, небезпека на воді, гриби тощо).

VIII. ВПРОВАДЖЕННЯ КАБІNETІВ ІНТЕРАКТИВНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ

Модернізація системи професійної освіти неможлива без адекватного поліпшення стану навчально-дослідницької бази.

Так, впровадження освітніх програм нового покоління, які передбачають блочно-модульну побудову навчальних дисциплін з урахуванням багаторівневої підготовки, диктує необхідність підвищення якості та ефективності використання нового покоління навчального обладнання. Устаткування навчальних кабінетів не може складатися тільки з класної дошки та декількох крейд. Сучасне оснащення навчальних кабінетів повинно включати в себе цілий комплекс різноманітного обладнання, приладів та матеріалів, які сприяють підвищенню ефективності навчального процесу, а також допомагають слухачам більш якісно засвоювати матеріал.

Сучасне обладнання для кабінетів інтерактивних форм навчання відрізняється наочністю і зручністю використання - наприклад, для проведення практичних занять, у ході яких необхідно, провести певні розрахунки кількості подачі вогнегасних речовин при підготовці до пінної атаки.

Сучасне навчальне обладнання крім ергономічності, комп'ютеризовані, надійності і ремонтпридатності повинні мати можливість:

- конфігурації обладнання під конкретні завдання навчання;
- проведення досліджень, в тому числі дослідження впливу змін, як окремих параметрів, так і їх сукупності на досліджуваний об'єкт;
- застосування тестів, в яких в якості питань пропонується пояснити склад об'єкта, його роботу і отримані експериментальні дані;
- візуального представлення зовнішнього вигляду і всієї схемотехніки досліджуваного об'єкта (3D - фізична працює модель, емулятор-імітатор, анімації і т.п.);
- застосування емуляторів, імітаторів і анімаційного (тобто графічного) моделювання широкого спектру фізичних процесів і об'єктів та фізичного експерименту;
- перевірки і оцінки правомірності і реальності моделювання об'єктів, процесів і явищ.

Застосування надасть можливість:

- оперувати великою кількістю різноманітної інформації, інтегрувати її, у т.ч. з автоматичною обробкою результатів, моделювати нестандартні процеси, вирішувати актуальні проблеми з питань цивільного захисту, бути самостійним у навчальній і дослідницькій роботі;
- реалізувати в навчальному процесі сучасні положення і технології автоматизованих систем;
- звільнити від рутинних операцій;
- провести діагностику слухачів;
- відстежити динаміку їх навчання і розвитку.

Правильне оснащення навчальним обладнанням кабінету передбачає цілий комплекс заходів.

Перш за все, це детальне вивчення навчального процесу та формування необхідного переліку практичних завдань. Не менш важливою умовою при оснащенні кабінетів є висока якість вихідних матеріалів, наявна площа і фінансові можливості замовника. Звідси одна з головних проблем оптимізація схемотехнік обладнання, складу і виду інформаційного супроводу.

ІХ. ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Існує велике застереження щодо використання наявного програмного забезпечення та відеоматеріалів, яке стосується виконання чинного законодавства по захисту прав інтелектуальної власності.

Захист права інтелектуальної власності - це сукупність заходів, спрямованих на встановлення та визнання прав інтелектуальної власності у разі їх порушення чи невизнання. Захист права інтелектуальної власності може бути здійснено в кримінально-правовому, адміністративно-правовому та цивільно-правовому порядку.

Закон України «Про авторське право і суміжні права» охороняє особисті немайнові права і майнові права авторів та їх правонаступників, пов'язані із створенням та використанням творів науки, літератури і мистецтва - авторське право, і права виконавців, виробників фонограм і відеограм та організацій мовлення - суміжні права.

Відповідно до цього Закону, порушенням авторського права або суміжних прав, що дає підстави для судового захисту, є, наприклад:

а) вчинення будь-якою особою дій, які порушують особисті немайнові права суб'єктів авторського права або суміжних прав, та їх майнові права;

б) піратство у сфері авторського права або суміжних прав - опублікування, відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження контрафактних примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм та баз даних), фонограм, відеограм і програм організацій мовлення;

в) плагіат - оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору та низка інших порушень.

Таким чином, при користуванні та поповненні бази даних потрібно додержуватися відповідних правил у т.ч. при поповненні Бази даних відеаматеріали необхідно брати в організаціях та установах лише за їх погодженням, якщо скачувати матеріали з відкритих джерел або сайтів необхідно дотримуватися Правил користування зазначеним сайтом (у всіх разні вимоги).

Наприклад, за правилами користування сайтом Телерадіокомпанії «Студія 1+1» пунктом 2.1 передбачено, що матеріали, опубліковані на сайті, призначені для Вашого особистого некомерційного використання. Всі

матеріали, опубліковані на сайті (включаючи, але не обмежуючись: новини, фотографії, зображення, ілюстрації, аудіо-та відео кліпи, надалі - «матеріали» або «контент») вже захищені авторським правом і знаходяться у володінні або під контролем ТСН.иа або сторони, яка є постачальником контенту.

Пункт 2.2 - зміст сайту захищений авторським правом відповідно до законодавства України та міжнародного авторського права. Ви не маєте права змінювати, публікувати, передавати, брати участь у передачі або продажу, відтворювати (за винятком випадків, передбачених в пункті 2.3 цих Умов надання послуг), створювати нові твори, поширювати, виконувати, або яким-небудь чином використовувати зміст сайту (включаючи програмне забезпечення) в цілому або в частині.

Пункт 2.3 - ви можете завантажити або скопіювати зміст сайту, інші компоненти та елементи, що відображаються на сайті, тільки для особистого використання, за умови дотримання всіх авторських прав та інших повідомлень, що містяться в ньому.

За правилами сайту «Хвиля Десни» пунктом 2 передбачено, що часткове або повне використання матеріалів дозволяється тільки за умови посилання та прямої відкритою для пошукових систем гіперпосилання на безпосередній адреса матеріалу на Сайті. Посилання має бути розміщене в підзаголовку або в першому абзаці матеріалу. Розмір шрифту посилання або гіперпосилання не повинен бути менше шрифту тексту використовуваного матеріалу.

Посилання обов'язкове незалежно від повного або часткового використання матеріалів. Пунктом 3 передбачається, що використання фотографій Сайту дозволяється при умові посилання на відповідне джерело. Якщо на фотографії присутня ім'я фотографа (або інша інформація про фотографа) або водермарк Сайту, їх збереження при використанні фотографій обов'язкове. Пункт 4 - матеріали, відмічені знаком «РК» (Реклама) публікуються на правах реклами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1 Кодекс цивільного захисту України / Указ Президента України від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI.
- 2 Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.13 № 444 "Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях".
- 3 Постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.14 № 11 "Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту".
- 4 Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.13 № 443 "Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту".
- 5 Постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.13 № 819 "Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту".

- 6 Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.13 № 787 "Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту".
- 7 Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 29.05.14 № 523 "Про затвердження Типового положення про територіальні курси, навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності".
- 8 Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11.09.14 № 934 "Про затвердження Порядку організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту".
- 9 Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11.09.14 № 935 "Про Порядок затвердження програм навчання посадових осіб з питань пожежної безпеки, організації та контролю їх виконання".
- 10 Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.10.14 № 1112 "Про затвердження Положення про організацію навчального процесу з функціонального навчання".
- 11 Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.10.14 № 1113 "Про затвердження Вимог до структури та змісту програм функціонального навчання".
- 12 Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.10.10 № 947 "Про затвердження Типової базисної структури навчальних планів для підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах".
- 13 Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.09.11 № 1050 "Про навчальні програми для 1-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів".
- 14 Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.06.12 № 664 "Про затвердження навчальних програм для загальноосвітніх навчальних закладів II ступеня".
- 15 Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.05.12 № 615 "Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція)".
- 16 Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.05.12 № 604 "Про навчальну програму розвитку дітей старшого дошкільного віку "Впевнений старт".
- 17 Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.01.09 № 41 "Про впровадження Базової програми розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі".
- 18 Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.11.10 № 1111 "Про впровадження програми розвитку дітей старшого дошкільного віку "Впевнений старт".
- 19 Наказ Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 06.06.14 № 310 "Про затвердження Програми загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях".
- 20 ДСТУ 5058:2008 "Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях".
- 21 Наказ ДСНС України від 19.02.2016 № 83 "Про затвердження організаційно-методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях".